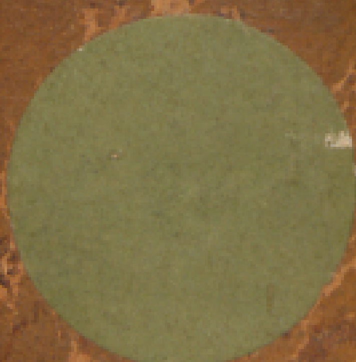
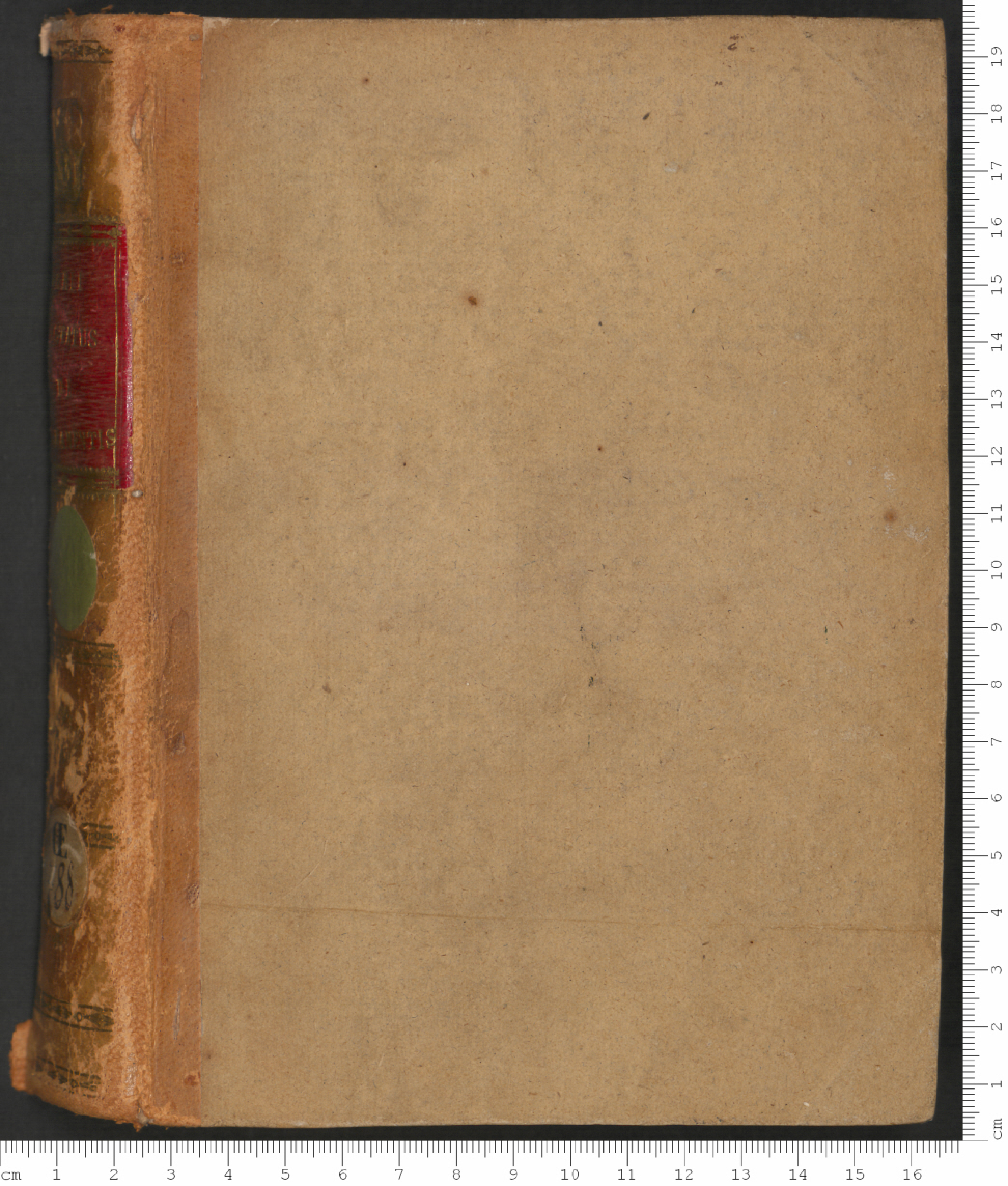

VARII
TRACTATUS
DE
SACRAMENTIS

Pièce 1.	Daunou	560		
2	—	600	Pellechet	4622
3	—	981		
4	—	1189		
5	—	764	—	964
6	—	1187	—	4744
7	—	1044	—	696
8	—	752	—	4383

7 pièces.

8

4

Penitentiarius magistri . iohannis de galandia .

P Eniteas cito peccator cū sit miſerator
Judex: et sūt hec quinqȝ tenēda tibi
Spes vite: cor contritum: confessio culpe
Pena satisfatiens: et fuga nequicie
Ut dimittaris: alijs peccata demitte
Hijsqȝ: satisfacias quos te lesisse fateris
Sperne voluptates: luxus: spectacula mūdi
Desere cōsortē prauum: populiqȝ tumultū
Secretasqȝ preces ⁊ opus pietatis amator
Omnia peccata plangat contritio vera
Scrutans etates: sensꝰ, loca, tēpora mēbra
Deplorans acta, nolens committere flenda
Plagas amissa, cum commissis: et omissis:
Offensasqȝ dei, qꝫ fratres damnificasti:
Uera sit, integra sit, et sit confessio munda.
Sit scita: firma: frequēs: huīl: spōtanea nuda
Propria: discreta: lacrimosa: morosa: fidelis
Peniteas plene, si vere peniteat te.
Non per legatum: nec ꝑ breue: sed refer ipse
Compatienti plus: sapienti, dic meliori.

Presbiteris multis prodest sic confit earis
Copia presbiteri si desit. pande sodali
Corporis vt maculas anime sic crimīa pādas
Carnea sunt piuria. crapula. furta. libido
Mente latēt liuor. odiū. tumor. ira; cupido
Precipue pestes septem memores capitales
Non solum fontes. sed riuos inde fluentes
Fonte suo riuus plus est quandoq̧ noxiuus
Unde loth incestus peior fuit ebrietate
Atq̧ cayn grauior cedes fraterna furore
Culparum fontes sunt fastus liuor et ira
Accidit vulnus et auaritie. gula luxus
Cumq̧ sigillatim mortalia dixeris vni
Cūcta simul quecūq̧ grauāt comitātia culpa
Dic venialia dic que sunt a mente relapsa
Dic citra factum committereque voluisti
Dic tua delicta generaliter ista reuela
Nam reus in multis quando peccata fateris
Uel queuis dicas vel nil dixisse videris
Postremum crimen si pure quis fateatur

Inde tacē potest quicquid redit et comittat
Aggrauat ordo loc9 peccata sciētia tempus
Etas conditio numerus mora. copia. causa
Et modus in culpa status alt9: lucta pusilla
Eger peniteat et crimina cofiteatur
Non imponetur huic pena sed insinuetur
Quod tamē hāc faciet si firma sol9 sibi det
Si migret absoluat contritum presbiter egrū
Huncq; pces releuant. ieiunia. dona. suor
Ut sit pena rubor tibi. vilis vt effitiaris.
Doctior vt fias. iniungitur vt fatearis.
Juditio teget extremo cofessio culpas
Ne videat deus. aut demō. vl qui facit illas.
Confessor dulcis. affabilis. atq;. benignus
Sit sapiens. iustus. sit mitis. compatiensq;
Ut crimen pprium celet peccata reorum
Sit piger ad penas. sit velox ad miserendū
Et doleat quotiens cogitur esse ferox
Jnfundat mulcens oleum. vinūq; flagellās
Nunc virgā patris. nūc pbeat vbera matris

Sibilet. ac cãtet. stimulet. cũ cogat oportet.
In primis querat contritus quomodo credat
Si credat: corde sane fateatur et ore.
Post hec rimetur peccantis vulnera caute
Contra naturam culpã non exprimat vllã.
Ne super enormi simplex si conueniatur:
De quo nĩl sciuit. ad agendũ promoueatur
Uxor adulterij rea: confessore perito.
Sic luat amissum ne sit suspecta marito
Sepe sibi moneat confessor ne recidiuet
Siue relabantur confestim confiteantur
Quisqs amas loca sola nocẽt loca sola caues
Euitent causas ad lapsus allicientes
Os seruẽt caute: sensus: cum pectore tenes
Soliciti penam complere satisfacientem
In prauos casus hore procliui or vsus
Hoc est difficile magis: et seruare necesse
Utqz fori iudex per personas prohibetur
Flectere iudicium: medicus variare medelã
Hic anime iudex odio caueat uel amore

Confessos penis onerare: vel alleviare
Ecclesie morem vel patrum iussa sequatur
Sitq modus pene iuxta moderamīa culpe
Et tanto levior . quanto contricio maior
Ut medici curant vario moderamine morbū
Nūc sanant febres vt vulnꝰ sive tumores
Sic anime varias egri poscunt medicinas
Opponas igit̄ anime contraria morbis
Propria det cupidus se castret luxuriosus
Invide livorem depone: superbe tumorem
Sobrietasq gulam: patiētia comprimat irā
Amoveat lesus rancorem: tedia mestus
Potus aque redimat excessus ebrietatis
Carnis delitias constringat virga flagellans
Ut bene peniteat ablatū predo reponat:
Vestio. poto. cibo. tectum do: visito: solvo.
Cōmodo: cōpatior: converto: dono: remitto
Arguo: cōsulo: supplico. do quodcūq talētū
Flecto genu: vigilo. ieiuno: flagello: laboro:
Vestio dura. pedes nudor. tero cor. peregrinor

Peniteo. lego. ploro. precor. caro sic maceratur
Hiis: que confessis sint iungenda notabis
Publica sit pena: fuerit si publica nota
Si lateat. licet enormis: lateat quoque pena
Hoc est qui peccat occulte: peniteat clam.
Singula confessor prudentius vt meditetur
Affectus. causa. vitium. persona notentur.
Ad dominum festinandi: sunt hec tibi cause
Ignis purificans mors egritudo ruborque
Et cure grauitas. et consuetudo. ruina.
Et tibi pro meritis non modica gloria detur
Dat cor contritum confessio. crimina pugnat.
Qui cui sit morbo medicina danda reuelat.

Explicit Summa penitentie magistri
Johannis de galandia breuis et vtilissima omnibus peccatoribus.

